

ובחרת בחיים

גיליון שבועי במשנת מרן האור החיים הק' זיע"א

תורת חיים נושא תורני מרתק לאור דברי האור החיים

אודות הצינוי הנאמר בפרשתנו (ה, יב):
"שְׁמֹר אֶת יוֹם הַשַּׁבָּת לְקַדְּשׁוֹ" מביא
רבנו את מאמר חז"ל הידוע (שבועות כ,
ב): "זכור ושמו בדבור אחד נאמרו,
מה שאין יכול הפה לדבר, ומה שאין
האוזן יכול לשמוע".

מלבד ההיבט הניסי המעיד על גדולתו
יתברך, מפנים חז"ל (שם) את תשומת
לבנו למטרה ההלכתית אשר לשמה
נאמרו תיבות אלו בו-זמנית, וזו לשון
הגמרא: "נשים חייבות בקידוש היום
דבר תורה, דאמר קרא: זָכוֹר וּשְׁמֹר, כל
שישנו בשמירה ישנו בזכירה".

היינו, כי בניגוד ליסוד הקובע שנשים
אינן חייבות במצוות עשה שהזמן
גרמא, שונה מצות קידוש היום בשבת -
שהרי נאמרו חיוב שמירת השבת וחיוב
זכירתה כמקשה אחת ובדיבור אחד,
ועובדה זו מורה כי החייב בשמירה -
חייב בזכירה, היות והנשים, מתוקף
היותן חייבות במצוות 'לא תעשה',
אסורות בעשיית מלאכה בשבת, אי
לכך חלה עליהן אף חובת קידוש היום.
נידון בפני עצמו מובא באריכות בדברי
הראשונים והאחרונים, האם יש בכח
אשה להוציא את רעותה, ואף להוציא
גברים, ידי חובתם במצות קידוש.

עצם האפשרות להוציא אדם אחר ידי
חובתו במצוות מסוימות, מבוסס על
הכלל (שבועות לט, א): 'כל ישראל ערבים
זה בזה'. אולם הסתפקו הפוסקים האם
נכללות נשים בכלל זה, והאם שייך
אצלן דין ערבות. הנידון האם יכולה
אשה להוציא אחרים ידי חובתם, נגזר
באופן ישיר מהנידון הנוכחי ומוכרע
בהתאם לכך.

בשלחן ערוך נפסק (או"ח רעא, ב): "נשים
חייבות בקידוש, אף על פי שהוא מצות
עשה שהזמן גרמא... ומוציאות את
האנשים הואיל וחייבות מן התורה
כמותם". וכך אכן פסק המשנה ברורה
(סי"ד ד) על פי שיטת האחרונים, אולם
הביא את הסתייגות האחרונים (אליה
רבה ועוד) מהוצאת גבר על ידי אשה
במצות קידוש לכתחילה, שהרי הדבר
זול ובזוי.

שולחן שבת עם האור החיים

צג המכשיר הראה פס ישר, מעורר חרדה.
צפצוף סטטי ארוך אישר את החשש.
'ננסה פעם אחרונה?' החובש הצעיר יותר היה
חסר ניסיון, אפוף אופטימיות השמורה לתחילת
הדרך וחודור תחושת שליחות. הנהון קל ומעט
אדיש השיב לו. נו נו.

שוב נטען המכשיר, האלקטרודות הוצמדו ללבו
של ר' כתריאל, העיניים כולם ננעצו במתח
והשפתיים עסוקות היו בתפילה חרישית. מי
ייתן, כולי האי ואולי.

'יש משהו!' בהתחלה לחש זאת החובש בחשש-
מה, מסתפק בינו לבין עצמו עד כמה זה אכן
נכון, אבל אז הביט שוב בצג המתעורר לחיים
והוא נועק בהתלהבות, 'יש דופק!'

הפרמדיק ראה דבר או שניים בחייו, כך שקשה
היה לסחוט ממנו דמעות גיל או צווחות נרגשות,
אך גם הוא הביע את רגשותיו באמצעות חיוך
צר, שפתיו נמתחות בתנוחה האמורה לשדר
קורת רוח. 'אכן, יש דופק' הוא אישר.

'רגע, אז... הוא חי?' יוני, מצעירי הקהילה
שהתגודד כמו כולם וצפה בסיטואציה, אף פעם
לא נחשב חכם יותר מדי. הוא גם מצא אינספור
הזדמנויות להוכיח זאת קבל עם ועדה. כאן
הוא הציג גם יכולות ניתוח מבריקות השמורות
לאנשים מסוגו ושאל את השאלה המיותרת
והרטורית לחלוטין.

'בהחלט' אישר הפרמדיק, 'הוא חי!'

ואתם הדבקים - במחשבה

"וְאַתֶּם הַדְּבָקִים בָּהּ" אֶלְקִיקֶם" מציבה התורה
הקדושה בפרשתנו עובדה נצחית (ד, ט), כזו
שאינה ניתנת לערעור, 'חַיִּים כָּלְכֶם הַיּוֹם'.

תמה האור החיים הקדוש: "צִרְיָךְ לְדַעַת, לְמַה
אָמַר 'וְאַתֶּם' בְּתוֹסַפֶּת וְאִי, כְּמוֹסִיף עַל עֲנִין
רִאשׁוֹן. וְלֹא יָדְמוּ הַדְּבָקִים בָּהּ לְהוֹלְכִים אַחֲרֵי
בְּעַל פְּעוֹר".

הלא הפסוק הקודם עוסק בעוון בעל פעור,
ואם כן המשך הדברים בתוספת וא"י החיבור
-לכאורה מעידה על כך שדביקות בני ישראל
בהשי"ת הינה כדביקותם בשעתו בבעל פעור.
אתמהה. על פניו, הלא נכון יותר היה לומר 'אֲבָל
אֲתֶם הַדְּבָקִים בָּהּ' אֶלְקִיקֶם, ובכך אדרבה לחדד
את ההבדל ביניהם.

אלא, מבאר רבנו ואלו דבריו: "עוֹד יִרְצֶה
בְּתוֹסַפֶּת וְאִי, לְפִי מַה שִּׁפְרִשְׁתִּי בְּאִמְרוֹ 'אֲשֶׁר
הָלַךְ אַחֲרַי בְּעַל' וגו' שֶׁנִּתְחַבֵּן לֹא־מֶר - הִגֵּם שְׁלֹא
עָבַד אֱלֹהִים חֶשֶׁב בְּדַעְתּוֹ לַעֲבֹד. נִתְחַבֵּן בּוֹאִי שֶׁל
'וְאַתֶּם' לֹמַר תּוֹסַפֶּת בְּדַמְיוֹן הָרִאשׁוֹן, כְּדִרְךְ
שֶׁעֲנֵשׁ ה' עַל הַמַּחֲשָׁבָה בְּמַה שֶׁלְּפָנָיו הִגֵּם שְׁלֹא
עָשׂוּ מַעֲשֶׂה, כְּמוֹ כֵּן גַּם כֵּן אֲתֶם בְּעֵינֵי דְבָקוּתְכֶם
בָּהּ, הַמַּחֲשָׁבָה בְּזֶה הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא מִצְרָפָה

אף לא אחד מהסובבים יכול היה להניח את
האצבע על הנקודה, לקבוע במדויק על איזה
רקע זה אירע ומה גרם לכך שר' כתריאל, אדם
צעיר ובריא שהיה מעורה היטב בחיי הקהילה
והיה לאחד מעמודי התווך שלה, נמצא כרגע
בתנוחה מאוזנת ובפניו נעדד כל צבע.

שמה היה זה ריבוי כפיות הסוכר אותם העמיס ר'
כתריאל מדי בוקר, צהרים וערב למנת הקפאין
השעתית. אולי בכלל ניתן לתלות זאת בעישון
המסיבי, אותו אויב מושבע המהלך אימים על
בריאותם של בני אדם באשר הם ועל אחת כמה
וכמה על מעשן כבד כמו ר' כתריאל. היו שתלו
זאת בחובות שהשתרגו על צווארו בנישואי הבן
האחרון ואחרים הזכירו שבעצם - הכל בגזירת
מרום.

כך או כך, זה פשוט קרה, כל כך מהר, ברגע
אחד שהחסיר פעימה מלב כולם.

בוקר רגיל בבית המדרש המרכזי בשכונה.

משכימי קום כבר רכנו על הגמרא בהיכל הלימוד
הסמוך לשטיבלאך, מנסים להתעלם משאון
חבריהם שעוד התגודדו בחדר הקפה. חברותות
מיתולוגיות הצטופפו סביב ספר והתנצחו בלהט
סביב הגדרה וטעם, חילוק וסברא. קולו של החזן
הקבוע בשטיבל ב' בעל קול הבס המפורסם
נשמע באמירת ברכות השחר, ופה ושם נשמעו
צלילי מטבעות וקריאות 'צדקה', תזכורת לכך
שגם פושטי היד בקיאים בהווי המקום ומודעים
היטב לכך שהמקום שוקק חיים בשעה זו.

'מה קרה לו?!' זה התחיל בשאלה מבוהלת
ובתוך רגעים התקדם למישור מעשי בהרבה,
'שמישהו יקרא לאמבולנס!'

ר' כתריאל עוד אחז באמצע קיפול הטלית,
חיכוך התמידי נסוך על פניו ומשרה סביבו
אווירה נעימה, ופתאום הכל השתנה. פניו איבדו
את צבען באחת, הוא לפת את חזהו בתנוחה
שהעידה כי משהו לא תקין, מאד לא תקין, וקרס
תחתיו ללא אומר.

יללות האמבולנס קרבו והלכו במהירות,
קורעות את השכונה. פרמדיק חמור סבר שעט
פנימה ובידו תיק עזרה ראשונה, אחריו אצים
שני חובשים מלווים בגודר סקרנים.

מבט אחד הספיק לו. הוא נתן באחד החובשים
מבט של 'אם לא יועיל - לא יזיק' והסתפק
במילה אחת: 'דפיברילטור'.

הדפיברילטור, אותו מכשיר מציל חיים המסוגל
להשיב את פעימות הלב גם במצבים בהם נראה
שהכל אבוד, הוגש אליו תיכף ומיד והוא החל
בפעולות החייאה נמרצות. עיסוי לבבי בקצב
מהיר, הנשמה, מכות חשמל וחוזר חלילה.
שוב, ושוב, ושוב. בדיקת דופק, וכלום.

ספיר ויהלום

פניני מוסר ויראת שמים בפרשה

המשך מעמוד קודם

לְמַעֲשֶׂה, וְכֵן אָמְרוּ יְיָ: (קידושין מ, א): **מַחֲשָׁבָה טוֹבָה הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא מְצַרְפָּה לְמַעֲשֶׂה, מַחֲשָׁבָה רָעָה אֵין הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא מְצַרְפָּה לְמַעֲשֶׂה זֹלָת בַּעֲבוּדָה זָרָה.**

מהי מחשבה?

ננתח לרגע.

מהי מחשבה? האם יש בה ממש או שמא לא?

רבנו מזכיר בדבריו את מאמר חז"ל - לפי מחשבה טובה הקב"ה מצרפה למעשה, ואילו מחשבה רעה מצטרפת למעשה אך ורק בעוון עבודה זרה. אם כן עלינו להבין, עד כמה יפה כוחה של מחשבה והאם אכן ניתן לייחס אליה חשיבות מסוימת. מדוע במקרים מסוימים תופסת המחשבה מקום נכבד, ובמקרים אחרים אין לה חשיבות במאום. נחזור לר' כתריאל, השוכב על הקרקע ועיניו עצומות, הצבע נעדר מפניו והדופק חלש עד כמעט בלתי קיים. הוא איננו כשיר לבצע ולו פעולות מינימליות אותן מסוגל לבצע תינוק בן יומו, אין בידו לקום או אף לפתוח עיניו, אבל בכל זאת - הוא חי.

המחשבה, הרי היא כאותו קו דקיק המסתמן בצג מכשיירי ההצלה. יש בה כדי להציג את המציאות הבסיסית כל כך, המשפיעה באופן מכריע על המכלול כולו. היא קובעת האם האדם חי, או שמא איננו עונה להגדרה זו.

אדם המזוהה רח"ל עם ערכי עבודה זרה, אחד המסוגל להעלות ולו בקצה מחשבתו את האפשרות לעבוד לאל זר, הרי הוא מנתק עצמו ממקור החיים ומוחק באבחה אחת את אותו קו דקיק אך משמעותי המסמן את היותו חי.

לעומתו, אדם אשר מבחינת מצבו ודרגתו הרוחניים חלש ורחוק, הוא כביכול שוכב ללא ניע ורחוק מכל מדרגה שהיא, אך בכל זאת - הוא נתלה, לכל הפחות במחשבה, באילן החיים. הקו הדק והמיוחד הזה מעיד על חיבור לבורא העולם, אף אם נדרש ממנו להמשיך לעבוד ולהתעלות, להתרומם ולשפר את דרכיו.

על כך מעידה התורה הקדושה: **'וְאַתָּם הַדְּבָקִים בָּהּ אֱלֹקֵיכֶם - חַיִּים!'**

מסופר על אותו אברך צעיר, בן עלייה בצעירותו אשר שנה ופירש, הקדיח תבשילו בצנעה ואז בפרהסייה והלך לחצוב לו בורות נשברים, למגינת לב רעייתו שיחלה לחיות לצדו של גדול הדור הבא ותקוותה הגדולה התנפצה למול עיניה הבוכיות.

חותנו של האברך, יהודי תם וירא חטא אשר לא ידע מעודו חכמות וכל כולו אחוז היה בלהבת הדביקות בבורא יתברך ובתורתו הקדושה, התפלץ ולבו לא עמד בו.

הזהו בן העלייה והמתמיד העצום שיועד לכתו? האם היצור מגודל הבלורית המתנופפת באוושת הרוח ובעל הארשת המתריסה הוא לא אחר מאשר השידוך שהביא להם כבוד רב, אך לפני שנים ספורות?

יום אחד קם החותן ועשה מעשה. 'בוא' פקד על חתנו תוך שהוא לופת את כתפו באחיזת צבת, 'אנחנו צריכים לדבר'.

בתוכנית המקורית אכן כלולה היתה שיחה ארוכה, ניתוח ההיבטים השונים של הפרשייה הכאובה וההשלכות הנגררות מכך, אולם כשמכניסים לחדר אחד חותן זועם וחתן מתרים - החלק של הדיבור נמוג ואיננו ובמקומו מופיע הסבר פחות מילולי, יותר פיזי. כך הפך פרצוף כועס להתפרצות של ממש, וברגע של אובדן שליטה הנחית החותן סטירת לחי מצלצלת על לחיו של החתן הסורר.

זה האחרון כמובן לא נותר חייב, והעסק התקדם והפך למסע מהלומות הדדי, חבטות וזעקות חמס, שריטות ועוד כיד הי טובה עליהם.

בשלב מסוים מצאו השניים את עצמם שרועים על הקרקע, אפם זב דם ושרן או שניים חסרות להם, מטיילות היכן שהוא על הרצפה, פאותיהם סתורות וכתמים אדומים ומכוערים מעטרים את חולצותיהם. הם שוכבים זה לצד זה באפיסת כוחות אך עודם בלהט המריבה, אש קרב יוקדת מאישוניהם והם אוחזים זה בבלוריתו של זה וזה בוקנו של זה. מושכים ולא מרפים.

'רגע, פשרה!' זעק החתן בשארית הקול שעוד נותרה במיתריו, **'אני אעזוב לך את הזקן, ואתה תעזוב לי את הבלורית...'**

במהלך הדורות קמו מהרסים ומחריבים מבית ומחוץ, אשר ביקשו לנתץ את חומת דת ישראל ולקעקע את יסודות האמונה ושלמות התורה הקדושה בדרכים שונות.

אחת הדרכים הנלעגות יותר היתה דרך הפשרה.

'פשרה' הם קראו לזה. כביכול ניתן להתפשר עם הקב"ה, עם התורה הקדושה, לוותר על חלק מתרי"ג המצוות ולהותיר את חלקם. ניסיון נואל זה, נלעג ככל שיהיה, גבה מחיר כבד ונגס נתחים מעם ישראל תוך שהוא מותיר בלב אומתנו פצעים שותתים.

כך השיב מרן החפץ חיים לאחד שהופיע לפניו, ביקש להתקרב לתורה ומצוות אך העדיף כי יקלו מעליו, יתגמשו אתו, והפציר כי יתיר לו החפץ חיים להותיר 'רק את מפעל' פתוח בשבת קודש חלילה.

'בני' נענה החפץ חיים, 'אם היתה השבת שלי - אין ספק שהייתי מתחשב בכך. אולם השבת אינני שלי ולא של אבותיי, אלא של בורא כל העולמים ונותן התורה. הוא אשר ציוונו לשמור את השבת, והוא יתברך אשר שלל כל אפשרות לפשרה.'

בפרשת השבוע אנו נתקלים בפסוק המייצג את יסוד האמונה ודת ישראל, אותו פסוק נורא שזעקו מיליוני יהודים אשר נטבחו על קידוש שם שמים בכל הדורות (ו, ד): **"שִׁמְעוּ יִשְׂרָאֵל ה' אֱלֹהֵינוּ ה' אֶחָד."**

אנו אומרים זאת מדי יום, ולא פעם אחת, מטמיעים עמוק בתוככי לבנו את האמונה השלימה באחדותו יתברך. אלא שיש לתת את הדעת לרובד נוסף ועמוק במיוחד אותו מאיר רבנו האור החיים הקדוש בפירושו לפסוק.

רבנו עומד על דיוק לשון הכתוב שכפל ואמר 'ה' אֱלֹהֵינוּ ה' אֶחָד', ואלו דבריו: **"טַעַם כָּפַל ה" ב' פְּעָמִים, וְלֹא הִסְפִּיק לומר עַל זֶה הַדָּרֶךְ ה' אֱלֹהֵינוּ אֶחָד, נִתְּכֹן לִשְׁתֵּי הַדָּרָגוֹת שֵׁשׁ לֵה - הָאֶחָד שֶׁהוּא אֱלֹהֵינוּ, וְהַשֵּׁנִי שֶׁהוּא אֶחָד."**

"וְהַפְנֵינָה בָּהּ, כִּי אֲנוּ מִקְבְּלֵי אֱלֹקֵינוּ יִתְבָּרַךְ עֲלֵינוּ לְמַעַן שִׁמְעָנוּ, הֵגֵם שְׁאֵלָה הִיא בְּמִצִּיאוֹת שֶׁהֵיוּ אֱלֹהִים הָרִבָּה, אֵין אֲנוּ בּוֹחֲרִים אֶלָּא בְּשֵׁם זֶה הו"ה הוּא אֱלֹהֵינוּ, וּבָזֶה נִכְלָל כָּמָה פְּרָטִים, א' אֶהְבֵּת הַטּוֹב, אֶהְבֵּת הַמוֹעִיל, אֶהְבֵּת הָעֶרֶב, וְעוֹד לוֹ שֶׁהוּא אֶחָד וְאֵין זֹלָתוֹ אֶלּוֹק בְּעוֹלָם, וְטַעַם זֶה גַּם כֵּן יִסְפִּיק לְהִתְחַיֵּב לְהִשְׁתַּעֲבֵד לוֹ וּלְמִצְוֹתָיו, הֵגֵם שֶׁהִיא בְּמִצִּיאוֹת שֶׁלֹּא הֵיוּ הַטַּעַמִּים שֶׁמִּצְדָּם בְּחִרְנוֹהוּ לְאֱלֹק."

אילו היינו מקבלים את הקב"ה עלינו רק משום שהוא טוב, ערב ומועיל, שמא עוד ניתן היה למצוא פתח לפשרה ומקום לויתור כזה או אחר. אולי היה בידינו להקל מעט בתחום זה, לקצץ בנושא אחר, לבחור היכן להחמיר ואיפה שייך לבטל או לוותר.

אולם זאת מלמד אותנו פסוק יסודי זה, וכך זועק האור החיים: **"שֶׁהוּא אֶחָד וְאֵין זֹלָתוֹ אֶלּוֹק בְּעוֹלָם, וְטַעַם זֶה גַּם כֵּן יִסְפִּיק לְהִתְחַיֵּב לְהִשְׁתַּעֲבֵד לוֹ וּלְמִצְוֹתָיו, הֵגֵם שֶׁהִיא בְּמִצִּיאוֹת שֶׁלֹּא הֵיוּ הַטַּעַמִּים שֶׁמִּצְדָּם בְּחִרְנוֹהוּ לְאֱלֹק!"**

אין אלקים מלבדו, וממילא אין רצון ואין בחירה מלבד הבחירה בתורתו ובמצוותיו. נקודת המוצא הפשוטה והיסודית היא כי אין עוד מלבדו, אין בלתו ואין זולת תורתו הקדושה, וכל מקום להתחכם ולהתפשר הרי הוא נלעג ומועזע באותה מידה, ומשול להצעתו המגוחכת של אותו חתן מול חותנו.

בענין זה מפליא לספר את שאירע אצל הרה"ק ר' יהושע מבעלזא, אשר קידש מלחמת חורמה בתנועת ההשכלה וראשיה ואף הקים לשם כך את חברת 'מחזיקי הדת' שחרטה על דגלה את המאבק העיקש.

לבית הרבי הגיע פעם אחד מראשי מחריבי הדת בדורו - דוקטור ביק שר"י. הלה, אשר נכח לראות עד היכן מגיע כוחו של הרבי הקדוש, בא ובפיו הצעה.

'למה לנו להילחם?' הציע בטון מתקתק וצבוע, 'הלא אם כל אחד מאיתנו יוותר מעט על עקרונותיו ויבוא לקראת זולתו - נוכל להגיע לעמק השווה. הרי תלמידי חכמים מרבים שלום בעולם...'

'אכן אוכל להתפשר' הפתיע הרבי, והציע כי החל מהיום - במקום לשלם חתיכות עץ בשריפת הציפורניים כמנהג בעלזא מקדמא דנא, ישימו שתי חתיכות...

אך תיכף ומיד קם הרבי והכריז נחרצות: **'לא ולא, גם על זה לא אתפשר! להתפשר אסור, אפילו על קוצו של יו"ד!'**

חיים שיש בהם בנתיבי חייו ופועלו של איש האלקים

אצל רבנו האור החיים הקדוש ניתן היה לראות בחוש, למשש ולהתוודע לבחינה המבהילה שנאמרה אודות הצדיקים (איוב כב, כח): "וַתִּגְדַּל אִמּוֹר וַיִּקָּם לָךְ". בהזדמנויות רבות מספור בא הדבר לידי ביטוי הן לטוב והן למוטב, כשכל היוצא מפיו קם והיה ללא שייפול ארצה דבר אחד מדבריו, וכפי שמעיד המעשה הבא, אשר עשה לו שם אף בין עמי הארץ והוכיח קבל עם ועולם כי אכן: 'צדיק גוזר והקב"ה מקיים'.

מסכת חייו של רבנו רצופה היתה כמיהה והשתוקקות להתדבק בשכינה הקדושה ולעמול על התורה והעבודה באין מפריע, לצד העמדת תלמידים בני עלייה שימשיכו את דרכו בקודש. אולם כשצדיקים מבקשים לישיב בשלווה ולעבוד את קונם, קמה הסטרא אחרא במלוא קצפה ומבקשת להתנכל, להציק ולהפריע בכל דרך שהיא.

בחצר ביתו של רבנו צמח לתפארת עץ תאנים רחב היקף ומסועף בענפים לרוב, פירותיו בשרניים ונוטפי עסיס.

רבנו, מה לו עם הנאות העולם הזה, עולם חולף שמחר ואיננו. אך גם אם לא נהנה רבנו באצבע קטנה מהפירות הנאים, לא כן ילדי השכנים - בני ישמעאל אשר ידם בכל ויד כל בהם, פראי אדם שהופיעו השכם והערב וליקטו להם מהפירות הערבים לחך.

הביקורים התכופים בחצרו והתגודדות הילדים סביב העץ, המהומה והרעש שהם הביאו עמם, טרדו את מנוחתו של רבנו והציקו לו, הפריעו לו בעבודת קדשו. הוא פנה אפוא אל הילדים והפציר בהם כי יפסיקו, ידירו רגליהם מן החצר ויניחו לו לנפשו.

אולם לשווא. הללו, בנים לעם שאינו מצטיין באהבת ישראל יתירה ואף לא בנימוסי בני אדם בכלל, התעלמו באופן בוטה מתחנונו של רבנו והמשיכו בדרכם הנלווה, מפריעים שוב ושוב לסדר יומו הנעלה של רבנו.

לא נותרה ברירה.

התייצב רבנו מול האילן, ובכוחו הגדול גזר כי כל טעם לא יהיה בפירות האילן, וכל תאנה שתצא ממנו - אם כי תהיה נאה למראה, לא תהיה ראויה כלל למאכל.

כדברי איש האלקים, למותר לציין, כן היה. העידו בני ירושלים כי עד שנת תרכ"ז ניצב האילן בחצר הבית, פירותיו נאים ומזמינים אך טעמם עכור ולא ראוי למאכל, עד שנכרת העץ בשנה זו ובידינו נותרו העדויות המפעימות.

שביבי אור

ניצוצות אש שלהבת מבית מדרשו של האור החיים

להשי"ת ישנם רבי-רבבות מלאכים העומדים הכן לשבח ולהלל, לקשור כתר של שיר והודיה, ועם כל זאת - הוא בחר דווקא בנו, בניו חביביו.

הבה נתעורר באהבת ה' וקרבתו, ונתחזק לנוכח דברי האור החיים הקדוש המלהיבים כל לב והמחזקים לאין שיעור: "עוד ירצה לעזור לב איש ישראל לאהבת ה', על דרך אומרים ו'ל' (ילקוט ס"פ נח) בפסוק (תהלים כב, ד) 'יושב תהלות ישראל' שלא בחר ה' מכל התהלות וזאת פשהלוהו ואמר לפניו ברוך ה' אלקי ישראל, אז ישב על פסא מלכות עולם".

והוא אומר: 'ואהבת את ה', לטעם זה שלא בחר להיות אלא אליה. ובהעיר האדם לבו לפרטים כאלו תתנתק נפשו ותתר ממקומה בהתעוררות נפלא ורם באהבת הנאהב יתעלה רום תפארת כבודו'.

בנתיבי החיים פרקי מחשבה ומוסר לאורו הזך של האור החיים

נשאל פעם אחד מגדולי הדורות: 'מה תעשה, אם נניח ויעברו ששת אלפים שנות העולם, תקום בבוקר ותראה שמישה עודנו בושש מלבוא?'

השאלה, שאלה. גם אם היא נבעה ככל הנראה ממקור מתרים ועל מנת לקנטר. אולם הצדיק לא התרגש אלא השיב בפשטות: 'אטול את הטלית והתפילין, ואלך להתפלל'.

בסבך הסגולות, העניינים וההבטחות לישועה המתברות והולכות בדורות האחרונים, קל מאד לאבד את הכיוון וללכת לאיבוד. אין ספק שביסודו, המכלול האמור הינו דבר מבורך בפני עצמו, ויעידו על כך צדיקי הדורות שהרבו לפקוד את ישראל בדבר ישועה ורחמים. אולם כל זאת רק אם מתייחסים אליו באופן הראוי, וכל עוד שאיננו נכנסים חלילה למסלול המעוות של 'תן וקח'.

התורה הקדושה איננה סוג של מסלול רווחי, עסקת שותפות בה אנו נותנים וגם מקבלים, גוזרים קופונים ומניבים תשואה. התורה מחייבת, דורשת ותובעת מכל אחד ואחד, ללא תלות בתמורה כזו או אחרת, אם כי למעשה סוף השכר לבוא.

אנו חוזרים ומשננים לעצמו מדי יום את הפסוק המובא בפרשה (ו, ה): "וְאַהֲבַתְּ אֶת ה' אֱלֹהֶיךָ כָּל לְבָבְךָ וְכָל נַפְשְׁךָ וְכָל מַאֲדְךָ", והאור החיים הקדוש מאיר את תשומת לבנו לעניינם של שלושת פרטים אלו בחיי האדם.

'לְבָבְךָ' מורה על אהבת הלב כלפי הבנים, כפי שנאמר (בראשית כב, ב): "קח נא את בנך

את יחידך אשר אהבת"; 'נַפְשְׁךָ' היינו הנפש כפשוטה - החיים; ואילו 'מַאֲדְךָ' כפשוטו של מקרא הינו ממון. המכנה המשותף לשלושת פרטים אלה הינו - כי לולא הם, האדם מת. 'נַפְשְׁךָ' כפשוטו, ואילו אודות העניי וחסר-הבנים נאמר (נדרים סד, ב) כי הם חשובים כמת. מה יעשה אדם שלא זכה לבנים, לממון או לבריאות איתנה? האם יקום ח"ו ויתלה זאת בקב"ה, יתהר על עבודתו הנדרשת? חלילה וחס! לכן קבעו חז"ל (מ"ק כח, א) כי בני, חיי ומזוני אינם תלויים במעשים טובים, אלא במזל. ירדה תורה לסוף דעתו של אדם, וכך כותב האור החיים הקדוש: "וְהִנֵּה ג' דְּבָרִים אֵלֵּינוּ כְּלָלוֹת חֶשֶׁק הָאָדָם וְחִפְצוֹ בְּעוֹלָם, הַחַיִּים, הַבָּנִים, וְהַמְּזוֹנוֹת, וְהַחֲסָר אֶחָד מֵהֵנָּה בֶּר מִיָּנִי יִקְרָא מֵת. וְשְׁלֹשָׁתָם אֵינָם תְּלוּיִים לְהַשִּׁיג בְּאַמְצָעוֹת עֲבוּדַת ה' וְאַהֲבָתוֹ, וְזֶה יִסּוּבָב הַהֲרַחֲקָה מֵאַהֲבַת ה', וְזֶה גַם בְּהִתְקַבֵּץ לְהָאוֹהֵב שְׁנֵים מֵהֶם, חֲסָר הַבָּנִים וְהָעֵנִי, יִתְחַמֵּץ לִבּוֹ בְּקִרְבּוֹ. וְהֵגֶם שִׁיתְחַזֵּק עִם לִבּוֹ, לִבּוֹ לֹא יִשְׁמַע לוֹ, כִּי הִמְרֹגֵשׁ אֵלָיו יִרְחִיקֵנוּ מִשְׁמַע לְאַהֲבָה".

באה התורה ומצוה לאהוב את הבורא בכל מצב, ומנחמת את האדם בדיעה הבאה: "לִזְהָר בְּאֵזְרֵי ה' וְצוֹה לוֹ עַל הַדָּבָר הַזֶּה, שִׁיעֲרִיךְ אֶהְבֵּת ה' בְּלִבּוֹ בְּג' דְּבָרִים הֵגֶם שִׁיטְלָם מִמֶּנּוּ. כִּנְגֵד הַבָּנִים אִמֹר 'כָּל לְבָבְךָ'... וְכִנְגֵד חַיִּי אִמֹר 'וְכָל נַפְשְׁךָ', וְכִנְגֵד מְזוֹנִי אִמֹר 'וְכָל מַאֲדְךָ', שִׁיעֲרִיךְ בְּדַעְתּוֹ שְׁלֹשָׁתָם יִחַד בֵּה, כִּי הוּא טוֹב לְיִשְׂרָאֵל מִעֲשֶׂרָה בָּנִים, וְשִׁלְחָן גְּבוֹה עֲלֵינוּ הוּא מֵאֹד... וְהַחַיִּים מִמֶּנּוּ תוֹצְאוֹת חַיִּים".

גם אתם זכיתם לישועה בזכות רבנו האור החיים הקדוש?

כתבו לנו
למייל המערכת m028039999@gmail.com
או לפקס 02-5385689
או ב'נדרים פלוס' - באר ישראל

אור הישועות מכתבי הלומדים

בית נאמן

לכבוד מערכת ובחרת בחיים

בשבת קודש פרשת כי תצא חזרתי מבית הכנסת ועלעלתי בעלון הנפלא שלכם. באחד המדורים תואר סיפור על אדם שזכה לישועה רפואית לאחר שקיבל על עצמו ללמוד את פירושי ה"אור החיים" הקדוש.

הסיפור נגע ללבי. אני בחור צעיר המוסיף לציבור הליטאי, והתחלתי לשאת ולתת בענייני שידוכים מוקדם יחסית. ברוך ה' אין בי חסרון, אך ביקשתי לזרז את העניין ולזכות לבניין עדי עד במהרה. באותו מוצאי שבת, קיבלתי על עצמי ללמוד את פירושי "אור החיים" על פרשיות כי תבוא וניצבים. בצאת השבת שוחחתי עם משפחתי, והופתעתי לשמוע שקיימים "דיבורים" בענייני שידוך. הדברים התקדמו במהירות, ובשבועיים שלאחר מכן סיימתי את לימודי. בשבת נצבים סיימתי, ולמחרת - כבר נפגשנו לראשונה. וכעבור זמן קצר - ב"ה, נחתם השידוך. החתונה תתקיים ביום שני, י"א כסלו.

חשוב לי לציין, כי עשיתי זאת בבחינת סגולה הגורמת לישועה, אך יחד עם זה התחזקתי באמונה וביטחון בה', כי כאשר אדם בוטח בקב"ה ופועל ברוחניות, החסד מסובב אותו. יהי רצון שעם ישראל יזכה לישועות רבות, ובמהרה ניפגש כולנו בבית המקדש.

בברכה,
ה. מסקוביץ.

מתיבתא אור החיים

וראה מה שהמשיל רבינו בפרשת עקב (להלן ח א) דמיון שמירת המצוות לשמירת האברים והגידים של האדם, עיי"ש. וז"ל רבינו בפרשת משפטים (שמות כג יג): טעם אומרו 'ובכל וגו' תשמרו', ולא אמר 'וכל אשר וגו' תשמרו', יכוון לומר על דרך אומרים ז"ל כי מנין מצוות עשה הם רמ"ח כנגד רמ"ח אברים של אדם, ושם"ה לא תעשה הם כנגד שם"ה גידיו. והוא מה שרמזו שלא יאמר אדם אקיים כך וכך מצוות ויספיקו לשמירתי, לזה אמר 'ובכל אשר וגו', פירוש, בכל המצוות תהיו נשמרים, ובחסרון אחד מהם תחסר השמירה, לאותו אבר המכוון לה.

וראה עוד מה שכתב רבינו בפרשת קדושים (ויקרא יט ב): ולצד שיאמר אדם איך נכחיש המורגש שהחפץ יכירנו ויטעם טעם הדבר וכו', לזה אמר 'כי קדוש אני ה' אלהיכם', פירוש, על דרך אומרים ז"ל כי כל העושה מצוה אחת, שמו יתברך הוי"ה שורה עליו אבר שבו עשה המצוה, כי תיבת המצוה בו רמזו שם, מ"צ בא"ת ב"ש י"ה, ואותיות ו"ה הרי הוי"ה. וכבר כתבתי במקומות אחרים טעם שחצי השם בא"ת ב"ש וחצי נגלה. ואם כן בעשות האדם הדבר לשם מצוה הנה שם הוי"ה שורה עליו שהוא קדוש, ובזה אין דבר רע משתלשל מהמעשה, והוא אומרו 'כי קדוש אני ה' אלהיכם', דקדק לומר 'אלהיכם' לרמזו אל דביקות ה' במתקדש לעשות המעשה לשם מצוה, על דרך

אומרו 'ואתם הדבקים בה' אלהיכם. ועוד בפרשה שם (כ) בפסוק 'והתקדשתם והייתם קדושים', וז"ל: וחזר הכתוב ופירש הדבר שבו יתקדשו ואמר 'ושמרתם את חקותי', פירוש, תשמרו מצוות לא תעשה, ותקיימו מצוות עשה בזה 'אני מקדשכם', כי על ידי זה שם הוי"ה מתגלה עליו, ובזה מתקדש, וכמו שכתוב בזה כי האבר שבו עושה מצוה שורה עליו שם הוי"ה רמזו בתיבת 'מצוה'.

עשה הם כנגד איברי האדם, ראה בזה פרשת תרומה (ח"ב סבב): פקודי אורייתא כולא שייפין ואברין ברזא דלעילא וכו', דהא פקודי אורייתא כולו ברזא דאדם וכו', עיין המאמר שם. ועוד איתא בזה"ק (ח"א קע): בגין דאית בבר נש רמ"ח שייפין לקבל רמ"ח פקודין דאורייתא דאינון למעבד אתיהבו, ולקבל רמ"ח מלאכין דאתלבשת בהון שכינתא ושמא דלהון כשמא דמאריהון, ואית בבר נש שם"ה גידין ולקבלהון שם"ה פקודין דלאו אינון אתיהיבו למעבד, ולקבל שם"ה יומי שתא וכו'. וכן מצינו גם בילקוט (משלי רמז תתקלז) דאיתא: א"ר אחא רמ"ח מצוות עשה בתורה כנגד רמ"ח אברים שבאדם, שכל אבר ואבר צווה על האדם עשה בי מצוה שתחיה בוכותה ותאריך ימים, ושם"ה מצוות לא תעשה כמנין ימות החמה, שכל יום משעה שהחמה זורחת עד שהיא שוקעת צווחת ואומרת לאדם גוזרני עליך שלא תעבור בי עבירה ואל תכריע אותי ואת כל העולם לכף חובה, הרי תרי"ג מצוות. ועוד איתא בילקוט פרשת יתרו (רמז רעא): 'ואת עלית על כולנה', אבל את בסיני תרי"ג מצוות, רמ"ח מצוות עשה כנגד אברים שבאדם, כל אבר ואבר אומר לאדם עשה בי את המצוה הזאת. ושם"ה מצוות לא תעשה כנגד ימות החמה, כל יום ויום אומר לאדם בבקשה ממך אל תעשה בי את העבירה הזאת.

כתב רבינו (דברים ד ד): **עוד נתכוין במאמר 'הדבקים בה' אלהיכם' על דרך אומרים ז"ל** (וזהר ח"ג רלח). **כי העושה מצוה שורה שם הוי"ה על האבר שבו עושה המצוה, ואמרו כי מצוות עשה הם רמזים בשם הוי"ה ומצוות לא תעשה רמזים בשם אלהים, והוא אומרו כאן 'ואתם הדבקים' על ידי קיום מצוות עשה ולא תעשה בב' שמות אלו שם הוי"ה ואלהים כאומר בה' אלהיכם.**

וראה בזה"ק ברעיא מהימנא: 'יקחוהו ישאווה על אברתו' (להלן לב יא), מאי 'על אברתו', על ההוא אבר דבר נש (ס"א דההוא נשרא), דביה מצוה הוי"ה, אתקרי אבר דשכינתא. ובגין דא 'ישאווה על אברתו', ישאווה כגון 'ישא ה' פניו אליך' (במדבר י כו).

וכתב רבינו בפרשת אחרי (ויקרא יח ד): עוד ירצה על דרך מה שאמר התנא האלהי הרשב"י ע"ה כי רמ"ח איברי האדם ושם"ה גידיו הם כנגד מצוות עשה ולא תעשה, ובעשות האדם מצוה באותו אבר שנעשית המצוה שורה בו שם הוי"ה יתברך, כי המצוה היא אותיות שם הוי"ה, חציה מגולה והוא סוד עלמא דאתגליא, וחציה מכוסה סוד עלמא דאתכסא כי אותיות מ"צ בא"ת ב"ש הם י"ה, ודבר ידוע הוא כי הקב"ה הוא שמו ושמו הוא, בסוד אומרו (זכריה יד ט) 'ה' אחד ושמו אחד'. הראת לדעת כי בעשות המצוה נעשה האדם מרכבה לשכינה ומתהלך ה' בתוכו, וזה אומרו 'ללכת בהם', וחזר ופירש מי

הוא ההולך בהם, ואמר 'אני ה'', וכאילו אמר ללכת אני ה' בהם, והוא סוד 'ושכנתי בתוכם' (שמות כה ח). וכפי זה ירצה אומרו 'בהם' כפשטה, כי בעשיית המצוה נעשית ההכנה ללכת בה, וזהו סוד אומרו (ויקרא כו יב) 'והתהלכתי בתוכם', 'ואתם הדבקים בה' אלהיכם'. וראה עוד בשערי קדושה למוהרצ"ו (פ"א שער א) ביאור הענין. (והובאו דבריו במאוה"ח להלן ח א).

וענין מה שכתב שרמ"ח מצוות

מצא חיים

חידה שבועית בענין דברי האור החיים

לפתרון החידות יש לעיין בהרחבה באור החיים המבואר ובמודריו מבית מתיבתא

בפרשתנו מבאר רבינו כיצד פסקה זוהמת ישראל במעמד הר סיני. מהו ביאורו בזה?

- גבורת דברי הקב"ה בהר סיני הוציאה מהם נשמתם ובכך הסירה זוהמתם.
- שלושת ימי ההגבלה נועדו כדי לזכך ולטהר אותם ולהסיר זוהמתם מהם.
- ארבעים ותשעה הימים שהכינו עצמם למתן תורה, הסירו מהם את הזוהמה.

תשובה מגליון קודם: תשובה ג' - חסא המרגלים גרם שיחטאו ישראל בעתיד, כנאמר בפרשת האזינו.

פתרונות יש לשלוח לא יאוחר מיום רביעי בשבוע בלבד לכתובת דוא"ל: m028039999@gmail.com

או בפקס 02-5385689 או 'נדרים פלוס' - באר ישראל

- על מנת להשתתף בהגרלה: 1. יש לציין כתובת מדויקת וטלפון. 2. לציין בראש הדף עבור חידון 'ובחרת בחיים' ושם הפרשה.
- בני חו"ל מתבקשים לכתוב כתובת (אדרעס) בארץ ישראל למקרה של זכיה, שישלח לשם.
- בין שולחי התשובות תערך הגרלה על סידור מתיבתא (או על ספר אחר הקיים במלאי כפי שיקולי המערכת).

שם הזוכה בגליון

פר' בהר בחוקותי:

ה' אלמקיים

אלחנן, נתיבות

מחוברים לחיים
לשמיעת שיטורים ודרשות
חייגו: 02-803-9999

